

Шеленкова Наталія Леонідівна
Семко Альона Вікторівна
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини,
м. Умань

СТУДЕНТСЬКА ГРУПА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ СТАНДАРТІВ ПОВЕДІНКИ

Студентська група – це соціальна група або середовище, де люди об'єднуються в рамках навчальної та професійної діяльності. Життєдіяльність такої групи може тривати приблизно 4-6 років. На думку Б.Ананьєва, «студентський вік» охоплює контингент від 17-18 до 35-40 років, який містить широкий діапазон онтогенетичних стадій. Це група, де живе і діє особистість, котра постійно вступає у безпосередні міжособистісні контакти.

Студентська група, як будь-яка інша група, включає в себе ті психологічні властивості, які є характерними для всіх соціальних груп, тобто: наявність спільних цілей для людей, об'єднаних у групу; спільну діяльність всіх членів групи заради досягнення групових цілей; норми групового життя та діяльності, що регулюють поведінку кожного члена групи; офіційну структуру взаємовідносин, які виникають в процесі вирішення поставлених перед групою завдань; неофіційну систему стосунків міжособистісного характеру; координацію дій стосовно зовнішнього середовища; ідентифікацію членів групи себе з одними й тими ж об'єктами [1].

Поряд із загальними ознаками, студентську групу відрізняють специфічні особливості, насамперед ті, які пов'язані з підготовкою до майбутньої професії і орієнтовані на навчання.

Ставши членом групи, студенти наділяють свого товариша певними характеристиками:

- активним спільним досягненням щодо загальної цілі, котра є головним завданням групи;
- емоційними взаємовідносинами між членами групи;
- специфічністю групової культурою;
- сприяє формуванню загальноприйнятих групових норм та стандартів поведінки.

Що стосується особистості, то по відношенню до неї група виконує теж ряд функцій:

- прилучає особистість до соціальних, моральних, естетичних та інших цінностей, які формує саме суспільство;
- виховує та коригує особистість (хоча в більшості випадків формує себе та своє оточення сама ж особистість).

Але група є тією впливовою силою, якою не є сама особистість, а саме характеризується наявністю групової думки, переконаннями, роз'ясненнями, критикою, змаганнями тощо.

Як зазначають Картрайт і Зандер [2], норми мають властивість як розвиватись, так і зберігатись. Вивчаючи функції групових стандартів і норм, вчені зробили висновки, що норми є координуючими елементами, які сприяють виживанню групи. Вони виділили 4 основні функції формування норм у групі:

1. *Групове просування.* Норми допомагають студентам досягти своїх цілей, виробити правильну стратегію діяльності, план навчального процесу.

2. *Збереження групи.* За допомогою норм студентська група зберігає свою цілісність. Наприклад, вимога, щоб всі члени групи регулярно відвідували збори, підтримували групу з приводу тих чи інших питань, служить для забезпечення того, щоб група продовжувала існувати як “дань”.

3. *Соціальна реальність.* Норми допомагають групі створювати і дотримуватись загальної системи координат, яка служить в якості соціальної реальності. Наприклад, студентський комітет, який повинен визначити мінімум вимог для формування самого колективу, тобто: діяльність даного колективу, план дій лідера комітету; тип роботи, яку виконує даний колектив; час, необхідний для виконання практичної роботи і т.д. Всі узгодження відносно цих питань створюють визначений стандарт поведінки, який потрібно продумати на рівні загального плану.

4. *Визначення взаємостосунків з соціальним оточенням.* Норми допомагають членам студентської групи визначити свої стосунки з соціальним оточенням, таким як інші групи, організації, навчальні заклади та інші компоненти суспільства. Наприклад, вищезгаданій студентській групі необхідно визначити взаємовідношення з студентами інших навчальних закладів, їх вимоги, плани щодо їх студентських комітетів [2].

Інша функція норм – розв'язання конфліктів інтересів. Для групи прийнятними є декілька цілей, таких як привілеї, набуття статусу і грошова винагорода. Але іноді між членами групи може виникати жорстка конкуренція, здатна викликати відокремленість окремих членів групи; якщо всі члени групи схильні до виказування своїх більш низьких результатів, тоді група схильна розвивати і підтримувати колективні правила відносно розв'язання подібного роду конфліктів. Більшість правил мають функцію запобігання можливих зіткнень інтересів між її членами. Наприклад, диференційована грошова винагорода в групах може виникати згідно затрачених зусиль, за старшинством і/або рівню кваліфікації. Якщо всі члени групи згодні відносно тих чи інших критеріїв, або визначені відносно їх співставлення, зіткнення інтересів не відбувається. Дж.Тібо і Г.Келлі, відносно цієї функції вважають, що завдяки нормам відношення змагальної взаємозалежності можуть бути трансформовані у відносини співробітництва [2].

Підсумовуючи можемо сказати, що група є основним чинником, де формуються певні стандарти і норми поведінки, оскільки студенти, які постійно перебувають в даній групі знаходяться в тісних взаємостосунках один з одним. За таких умов студентська група буде сприяти формуванню певних соціальних норм, котрі є тими правилами, що регулюють поведінку та стосунки, визначають права та обов'язки кожного індивіда зокрема.

Література:

1. Карабин Т.В. Вплив особливостей спілкування в мережі "INTERNET" на процес соціалізації студентської молоді: Дис...канд..псих.наук: 19.00.05. – Івано-Франківськ., 2005. – 192с.
2. Перспективы социальной психологии : Пер. с англ. – М.: Изд – во ЭКСМО –Пресс, 2001. – 688 с. (Серия «Мир психологии»).